

Gäller för: Verksamhet Anestesi-Operation-Intensivvård Sahlgrenska,
Neurointensivvårdsavdelning, Central intensivvårdsavdelning, Avdelning 95B
postoperativ vård, Avdelning 22 postoperativ intensivvård
Innehållsansvar: Jane Hayden, (janha20), Överläkare
Granskad av: Jane Hayden, (janha20), Överläkare
Godkänd av: Peter Dahm, (petda5), Verksamhetschef

Giltig från: 2024-11-26

Giltig till: 2026-11-26

Provtagning från artärnål-blodgas

Revideringar i denna version

2024-11-26 Mindre textrevidering i PNA-delen.

Syfte

Säkerställa handhavande vid blodprovstagning/ blodgasanalys och korrekt rörordning.

Arbetsbeskrivning

Provtagning från artärkateter tas enligt riktlinjer från Vårdhandboken

[Blodprovstagning ur artärkateter - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](https://vardhandboken.se)

Tillverkare av vår apparat (Siemens) rekommenderar ej användning av klorhexidin för desinfektion. Då vi ändå använder oss av det är det av största vikt att vi låter membranet **lufttorka** innan provtagningsporten perforeras.

Rekommenderad ordningsföljd mellan provtagningsrören:

- Blododling, tas enbart i undantagsfall från artärnål.
- Citratrör, koagulationsanalyser
- Serum gel, kemianalyser, mikrobiologi
- Serum, koncentrationer av läkemedel
- Li-Heparin, kemianalyser
- EDTA K₂ 5/2 ml, hematologianalyser, SR
- NaF/KOx, analyser av standardbikarbonat och laktat
- ACD-A, EDTA K₂ 7/6 ml, transfusionsmedicinska analyser
- FC mixture, glukosanalys
- (Efter avlägsnande av provtagningsadapter spritas porten. Om blodgas ska tas i direkt anslutning behöver systemet inte genomspolas).
- Blodgasspruta

Fyll rören tills vakuomet "tar slut". Blanda rören direkt efter provtagning.

Blandning minst 5 gånger (1 gång är när luftpelaren i röret vandrat från toppen till

botten och åter till toppen). Alla rör ska efter provtagning och blandning förvaras stående för att koagulation ska bli optimal.

Blodgas analyseras på blodgasinstrumentet RAPID Point 500. Får endast användas av person som genomgått blodgasutbildning.

Blodgassprutan ska vara märkt med patientens ID-etikett i anslutning till provtagning. Fyll en 3ml blodgasspruta med 1–3 ml blod, låt blodet pulsera ut, aspirera försiktigt. Tryck ut ev. luft, sätt på korken och tryck därefter upp blodet i korken så den blir tät. Vänd/ rulla sprutan kontinuerligt tills sprutan analyseras på instrumentet.

Analyssvaret/pappersutskriften från blodgasapparaten granskas och sparas tills ansvarig sjuksköterska sett resultatet i patientjournal.

Om blodgassvaret av någon anledning inte registreras i patientjournalen och systemet inte fungerar, kan en manuell blodgaslista där resultaten skrivs över från pappersutskriften användas. Listan är då journalhandling.

Om en patient kommer akut och inte hunnit registreras i datasystemen, eller är okänd används en tillfällig namnlapp som heter TILLFÄLLIG PATIENT PNA. På NIVA finns dessa etiketter och instruktioner i en orange pärm ”Instrument-journal sNIVA RP 500 Blodgas” i blodgaslabbet. På CIVA finns de utskrivna i en plastficka på väggen. Då skriver vi ner värden på en blodgaslista och skickar alla pappersremсор till Expeditionen på Klinisk kemi med en särskild lista när patienten blir känd eller inlagd i systemet.

När en blodgasanalys indikerar med ----↓ eller ----↑ på pappersutskriften från blodgasinstrumentet RAPID Point500, betyder det att instrumentet inte kan mäta så låga respektive höga nivåer på analysen. Dessa resultat går över till patientjournalen med < eller > samt det lägsta eller högsta värdet i mätområdet. Om ----? skrivs ut på pappersutskriften från blodgasinstrumentet indikerar det ett tveksamt resultat och svar lämnas inte ut. I ovanstående scenarion ska ansvarig sjuksköterska informeras och omedelbart kontakta läkare. En medicinsk bedömning utförs och eventuella åtgärder vidtas som till exempel venprov eller kapillärprov, därefter medicinsk handläggning.

Relaterad information

[Verksamhet Klinisk kemi - Sahlgrenska Universitetssjukhuset \(vgregion.se\)](http://vgregion.se)

Vårdhandboken

Granskare/arbetsgrupp

Linda Lejon, Intensivvårdssjuksköterska/Instruktör NIVA, AnOpIVA Område 5
SU

Lotta Börjesson, Intensivvårdssjuksköterska/Instruktör CIVA, AnOpIVA Område
5 SU

Mats Fredriksson, Leg. BMA, PNA koordinator, PNA teamet Område 4 SU

Fatma Madanoglu, Kemist, processledare PNA, PNA teamet Område 4 SU

SWAN-Switch Blodprovstagningsystem Tryckset med 6ml reservoar

Blodprovstagning

Innan blodprovstagning kontrollera kärlaccess.

Observera att patienten är till höger om provporten på bilderna.

1. Under pågående kontinuerlig tryckmätning är SWAN-Switch kranen stängd mot provtagningsporten.

2. Innan provtagnin desinficera det nålfria membranet med avsett desinfektionsmedel. Låt lufttorka!

3. Innan aspiration vrid SWAN-Switch kranen 180° enligt bild.

4. Stäng 1-vägskranen, aspirera upp blod genom att skruva reservoaren motsols till önskad volym uppnåtts. Vrid långsamt, ha hela tiden kontroll på patientens kärlaccess så att normalt backflöde erhålls.

5. Stäng därefter SWAN-Switch kranens OFF-vinge i riktning mot reservoar och tryckgivare. Detta förhindrar att utspätt blod sedan kan aspireras i nästa steg.

6. Anslut önskad blodprovstagningsutrustning genom att aktivera det nålfria membranet på SWAN-Switch kranens sidoport - aspirera den volym blod som önskas.

7. Vrid SWAN-Switch kranens OFF-vinge i riktning mot det nålfria membranet. Avlägsna därefter sprutan. Spritavtorka membranet igen. Lufttorka! Låt SWAN-Switchkranen förbli stängd en kort stund till.

8. Efter provtagnin öppna 1-vägskranen. Skruva långsamt tillbaka reservoaren till sitt ursprungliga bottenläge.

Aspiratet återges.

9. Öppna provtagningsporten med OFF-vingen enligt bild. Flusha sedan ordentligt systemet (*OBS! vid blod i reservoaren spola även denna!*) med hjälp av flushvingarna på tryckgivaren. Rengör porten noggrant!

10. Stäng SWAN-Switch kranen med OFF-vinge i dess ursprungliga läge - mot kranens provtagningsport.

11. Kontrollera att tryckmätningsskurvan återfår sitt normala utseende - vid behov flusha.

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Anestesi-Operation-Intensivvård Sahlgrenska, Neurointensivvårdsavdelning, Central intensivvårdsavdelning, Avdelning 95B postoperativ vård, Avdelning 22 postoperativ intensivvård

Innehållsansvar: Jane Hayden, (janha20), Överläkare

Granskad av: Jane Hayden, (janha20), Överläkare

Godkänd av: Peter Dahm, (petda5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-1398

Version: 6.0

Giltig från: 2024-11-26

Giltig till: 2026-11-26